

VÄRMDÖ KOMMUN

Lokal överenskommelse för ökad samverkan med idéburna organisationer och föreningar i Värmdö kommun

Inledning

Värmdö kommun har genom Överenskommelsen etablerat en modell för samarbete mellan det offentliga och idéburna organisationer. Denna överenskommelse ska ses som en brobyggare för gemenskap och omsorg om kommunens tjänsteutförande.

Överenskommelsen präglas av dialog och öppenhet, respekt för varandras förutsättningar samt ömsesidig förståelse för begränsande villkor. Den bärande idén med Överenskommelsen är att ett samarbete mellan det offentliga och idéburna verksamheter berikar välfärdsutbudet i kommunen.

Demokrati präglas av alla människors lika värde, av medmänsklighet och ansvarstagande, av öppenhet, mångfald och möjligheterna att påverka. Det civila samhället både breddar och fördjupar demokratin. Mångfald och bredd i intressen och inriktningar erbjuder olika vägar till engagemang och ansvar. I demokratin kärna ligger att minoriteter blir hörda och möts med respekt för sin kunskap och erfarenhet. Genom att låta den idéburna sektorn svara för samhällseliga insatser som berör dem stärks också demokratin. Ett samhälle där människors ideella och idéburna engagemang och samverkan tillvaratas är en vital grund för en sund och stark demokrati.

Värmdö kommun vill bidra till att utveckla det civila samhället genom att stärka föreningslivet och det sociala företaget och samtidigt utveckla medborgardialogen jämte brukarnas medverkan. I t ex kommunens vision "Mötesplats Värmdö" uttrycks en önskan om ett bredare samarbete med civilsamhället och brukarorganisationer gällande det offentliga utbudet.

Samverkan mellan kommunen och det civila samhället förutsätter stor tydlighet kring Överenskommelsen. Det förutsätter ömsesidig respekt för det civila samhällets villkor och kommunens särskilda ansvar och skyldigheter.

Värmdö kommun och den idéburna sektorn har enats kring en gemensam värdegrund och sex principer för samverkan. Principerna beskriver de gemensamma och enskilda åtaganden den idéburna sektorn och kommunen beslutat ska gälla för lokal samverkan i Värmdö.

Värdegrund

Överenskommelsen vilar på en gemensam värdegrund om alla människors lika värde och demokratiska rättigheter såväl som skyldigheter.

Värmdö har många mötesplatser. Tolerans, öppenhet och mångfald skapar grunden för möten mellan olika människor – yngre och äldre, kvinnor och män, nya och infödda svenskar. Politiken bygger på delaktighet och dialog mellan medborgare och valda.

Den idéburna sektorn bidrar till samhörighet mellan människor, fungerar som ett viktigt komplement som samhällsbärare och utgör ett forum för deltagande i demokratiska processer. Ett samhälle där människors engagemang tillvaratas stärker demokratin. Nyckelbegrepp för en levande demokrati är bland andra människors lika värde, medmänsklighet, tillit, ansvarstagande, idealitet, mångfald och möjlighet till påverkan.

Syfte

Denna överenskommelse mellan den idéburna sektorns organisationer och Värmdö kommun syftar till

- Att stärka samverkan mellan kommunen och den idéburna sektorns organisationer för demokratisk förankring och förnyelse
- Att underlätta lokal utveckling och förnyelse
- Att stärka organisationernas självständighet och möjlighet att ge röst åt och bilda opinion för sina intressen
- Att utveckla möjligheterna för den idéburna sektorns organisationer att utgöra viktiga aktörer inom välfärdsutvecklingen
- Att öppna för formaliserad samverkan mellan kommun och idéburen verksamhet där välfärdsstaten idag kan och behöver kompletteras
- Att ge en möjlighet att kanalisera enskilda krafter i civilsamhället till gagn för helheten

Principer för samverkan mellan den idéburna sektorn och Värmdö kommun

I den nationella Överenskommelsen på sociala området som träffats mellan regeringen, idéburna organisationer och Sveriges kommuner och landsting (SKL) finns sex principer som grund för samverkan mellan de idéburna och det offentliga. I denna Överenskommelse har samma principer använts och definierats utifrån Värmdö kommuns förutsättningar, övergripande mål och styrsystem.

1. Principen om självständighet och oberoende

Det civila samhället är både en förutsättning och ett uttryck för ett demokratiskt samhälle. Aktörer i civilsamhället ska kunna verka självständigt och ha sin identitet i en klart formulerad värdegrund.

Organisationerna kan fritt granska och öppet framföra sina synpunkter utan risk för ekonomiska eller andra sanktioner samtidigt som den ska tåla att bli kritiskt granskad och bevara sin identitet.

Det är angeläget att såväl kommunen som den idéburna organisationen ser sin specifika roll i samarbetet. Kommunens uppgift är att behandla alla medborgare lika. Det är också viktigt att de idéburna organisationerna/föreningarna behandlas jämlikt och rättvist av kommunen. Idéburna organisationers medlemmar förenas kring sin idé. Det är viktigt att tidigt klargöra om detta innebär en intressekonflikt som kan störa samarbetet.

Gemensamma åtaganden

- Vi visar respekt för varandras självständighet och oberoende.
- Vi tydliggör våra olika uppdrag/roller i samarbetet.

2. Principen om dialog

En kontinuerlig dialog är en viktig förutsättning för samverkan mellan kommunen och

det civila samhället. Dialogen ska stödja och tillvarata båda parter perspektiv och kompetens och därmed höja kvaliteten på samarbetet kring tjänster och utförande. Den ska också bygga på ansvarstagande och ömsesidighet och leda till ökad förståelse och förtroende för varandra.

I Värmdö kommun ska det finnas möjlighet för de som berörs av offentliga beslut att hävda sina rättigheter och intressen. De idéburna organisationerna bidrar till att öka det demokratiska deltagandet och det folkliga inflytandet.

Öppenhet, ärlighet och förtroende ska prägla dialogen mellan kommunen och civilsamhället. Parterna anstränger sig för att skaffa kunskap om varandras förutsättningar och villkor för att kunna mötas som jämbördiga parter på en gemensam arena. Utgångspunkten är att all sorts verksamhet (utöver ren myndighetsutövning) kan utföras av den idéburna sektorn om de själva vill det.

Kommunens åtaganden

- Kommunen åtar sig att i samråd med föreningslivet stå för inbjudan till regelbundna dialogmöten
- Det ska vara lätt att kontakta kommunen. Ansvaret för olika frågor och områden ska vara tydligt. Inom förvaltningen ska utsedda och insatta kontaktpersoner finnas till hands

Civilsamhällets åtaganden

- Den idéburna sektorns organisationer åtar sig att vara öppna för dialog och samverkan med kommunen och andra organisationer när intresse finns och samarbetet ligger i linje med dess värdegrund och organisationsidé

3. Principen om kvalitet

Den verksamhet som erbjuds genom samarbete enligt denna Överenskommelse ska hålla god och likvärdig kvalitet. Verksamheten ska kunna mätas och utvärderas. I Värmdö kommun avgör den idéburna sektorns aktörer själva kvaliteten i sin egen verksamhet. När den idéburna sektorns organisationer utför verksamhet på uppdrag av kommunen är det kommunen som avgör vilka krav på kvalitet som gäller för uppdraget enligt i förväg uppställd kravspecifikation. Verksamheten kan komma att jämföras med andra organisationers likvärdiga verksamhet.

Kvalitet innebär också att lagar och regler följs och att rätt kompetens för uppdraget är rådande. Den kvalitet och särart som finns inom idéburna organisationer bör beaktas när man utvecklar metoder för att mäta respektive fördjupa kvaliteten.

Kommunens åtaganden

- I syfte att öka samarbetets kvalitet informeras och utbildas tjänstepersoner om betydelsen av organisationer som är självständiga, granskande, opinionsbildande samt intresse- och tjänsteproducerande
- Kommunen är transparent och förutseende i valet av uppföljningsmetod

Civilsamhällets åtaganden

- Civilsamhället åtar sig att efter förmåga tillhandahålla den information som

efterfrågas vid avtalstecknande och uppföljningstillfällen

- Det civila samhällets aktörer åtar sig att bidra med erfarenheter och kunskap utifrån samarbeten och kontakter med kommuninvånarna

4. Principen om långsiktighet

Ett samarbete med förutsägbara och långsiktiga villkor ger trygghet. Den idéburna sektorn verksamhet ska förutsättas ha en varaktig livslängd så länge utbudet och kvaliteten garanteras.

Samarbete kan även tillfälligtvis ske i kortsiktiga och tydligt avgränsade projekt t ex vid extraordinära händelser, evenemang eller liknande.

Självklart ska allt samarbete bygga på social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet.

Kommunens åtaganden

- Kommunens regler och villkor för föreningsbidrag, ekonomiska ersättningar och andra villkor utformas och formuleras i dialog på ett enkelt och lättillgängligt sätt
- Kommunen åtar sig att säkerställa en långsiktig och hållbar planering för att skapa förutsägbarhet för den idéburna sektorn

Civilsamhällets åtaganden

- Den idéburna sektorns organisationer åtar sig att framföra synpunkter i syfte att utveckla verksamheten inom ramen för Överenskommelsen samt att lämna de uppgifter som kommunen behöver/efterfrågar i syfte att utveckla samarbetet

5. Principen om öppenhet och insyn

All offentlig verksamhet, oavsett utförare, ska erbjuda öppenhet och insyn. I Värmdö kommun bygger vi ömsesidigt förtroende mellan kommunen och den idéburna sektorn genom viljan till öppenhet. Grunden för samverkan är en öppen dialog och tillgänglighet till information vad gäller beslut och ställningstaganden. I det enskilda samarbetet beskrivs hur och på vilket sätt denna öppenhet och insyn ska garanteras.

Det är viktigt att alla medborgare som vill har möjlighet att ta del av hur man kan verka för ett bättre samhälle. De idéburna organisationerna arbetar därför aktivt med inkludering, öppenhet och insyn i den egna verksamheten. På det sättet kan fler personer ta del av de organisationer som finns och erbjudas en arena att förverkliga sitt engagemang på.

Principen om öppenhet ska tillämpas så att denna överenskommelse inte medför skada eller men för brukare, frivilliga, anställda, annan part eller organisationers inre demokrati.

Kommunens åtaganden

- Kommunen åtar sig att på sin officiella hemsida ha aktuell information om och kring Överenskommelsen
- Kommunen åtar sig att utveckla och aktualisera sitt föreningsregister som grund för det gemensamma utvecklingsarbetet

- Kommunen åtar sig att informera om vilka organisationer som kommunen har ett strukturerat samarbete med

Civilsamhällets åtaganden

- Den idéburna sektorn åtar sig att uppdatera den information som kommunen har vid väsentliga förändringar, t ex byte av kontaktperson
- Den idéburna sektorn åtar sig att verka för ett välkomnande klimat i respektive organisation

6. Principen om mångfald

I Värmdö kommun välkomnar vi idéburna organisationer med olika värdemässiga utgångspunkter. Människors olikheter är en tillgång för välfärd och utveckling för såväl individen, organisationerna som samhället.

Samarbetet mellan kommunen och civilsamhället ska präglas av förståelse för det offentliga begränsningar i förhållande till civilsamhällets mångfald och vilja till aktiva insatser.

Det civila samhället bidrar till mångfald genom att ge människor möjligheter att utöva engagemang och odla olika intressen. Kommunen stödjer det civila samhället och underlättar förutsättningarna för alla utförare och framväxten av nya aktörer för att därigenom skapa mervärden, välfärd, trygghet och utveckling.

Gemensamma åtaganden

- Tillsammans åtar vi oss att eftersträva möten som kan attrahera mångfald och olika intresseinriktningar

Kommunens åtaganden

- Kommunen åtar sig att utveckla rutiner för att ta tillvara idéer, synpunkter och önskemål från civilsamhället och medborgarna

Civilsamhällets åtaganden

- Det civila samhällets aktörer åtar sig att erbjuda mötesplatser som kan attrahera olika intressen samt bidrar till att lyfta fram positiva förebilder
- Det civila samhällets aktörer bidrar med erfarenhet och kompetens för nya grupper som vill organisera sig

Förankring och genomförande

Värmdö kommuns åtaganden gäller alla civilsamhällets organisationer/föreningar som vill verka inom denna Överenskommelse och följa dess värdegrunds principer. Denna överenskommelse kan undertecknas av de organisationer som respekterar alla människors lika värde oavsett etnisk tillhörighet, trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, könsidentitet eller ålder. De som väljer att skriva under Överenskommelsen kan delta i en årlig uppföljning som kommunen bjuder in till. Där ska bl.a. diskuteras hur de ömsesidiga åtagandena fungerar.

Den idéburna sektorns enskilda organisationer kan underteckna denna

Överenskommelse om och när de själva väljer genom att besöka kommunhuset. Ett undertecknat beslut från styrelse eller motsvarande behöver visas upp innan signering.

Kommundirektören ansvarar ytterst för förvaltningen av Överenskommelsen.

Om någon organisation eller företrädare för en förening åsidosätter den gemensamma värdegrunden förväntas föreningen avsluta samarbetet med den företrädaren alternativt avslutas samarbetet med den organisationen inom ramen för Överenskommelsen. Om någon företrädare för kommunen åsidosätter den gemensamma värdegrunden förutsätts att detta hanteras med relevanta arbetsrättsliga åtgärder.

Denna Överenskommelse kan sägas upp av kommunen respektive organisation inom den idéburna sektorn med tre månaders uppsägningstid i det fall någondera part inte följer Överenskommelsen och med sex månaders uppsägningstid utan att ange något skäl. I det fall ett samarbete påbörjats med en enskild nämnd gäller samma hantering vid misskötsamhet och uppsägning som ovan.

Kommunens åtaganden

- Kommunstyrelsen åtar sig att göra Överenskommelsen känd för medborgarna och för kommunens anställda
- Denna Överenskommelse är en del av kommunens styrande dokument
- Kommunen åtar sig att bjuda in det civila samhället vid relevanta informations- och utbildningstillfällen enligt punkt 1 under denna rubrik

Civilsamhällets åtaganden

- Den idéburna sektorns organisationer åtar sig att göra Överenskommelsen känd bland medlemmar och samverkansorganisationer

Definitioner

Idéburna organisationer verkar inom den ideella sektorn och den kooperativa rörelsen och är skilda från offentlig sektor, från marknaden och det enskilda hushållet. Organisationerna kan vara vinstdrivande, men alla är inte det.

Den idéburna sektorn är inte homogen. Begreppet rymmer många olika verksamheter: ideella föreningar, ekonomiska föreningar, kooperativ, samfund och stiftelser. Några ser sin roll som folkrörelse eller opinionsbildare och utför arbetet genom medlemmar och frivilliga. Andra bygger verksamheten på både anställda och frivilliga.

Det som kännetecknar idéburna organisationer är att de frivilligt valt att gå samman kring idé och värdegrund med allmännytta eller medlemsnytta som drivkraft. Eventuella överskott går tillbaka i verksamheten och kommer på så sätt samhället tillgodo.

Organisationerna är mötesplatser där människor kan engagera sig tillsammans för sina intressen och samhällsfrågor. De bidrar till att utveckla omsorger i välfärden genom att upptäcka eftersatta behov och kan uttrycka brukares eller anhörigas perspektiv och röst.

Den sociala ekonomin innefattar organiserade verksamheter som framförallt har

samhälleliga ändamål, bygger på demokratiska värderingar och är fristående från offentlig sektor. Dessa sociala och ekonomiska verksamheter bedrivs i föreningar, kooperativ, stiftelser och liknande sammanslutningar. Verksamheter inom den sociala ekonomin har allmännyttan eller medlemsnytta, men inte vinstintresset, som drivkraft.

Det civila samhället är ett bredare begrepp, en arena skild från staten, marknaden och det enskilda samhället och omfattar såväl den sociala ekonomin som lösare grupperingar av människor som samlas runt någon fråga utan att alltid gå in i tydliga och direkta organisationsformer.